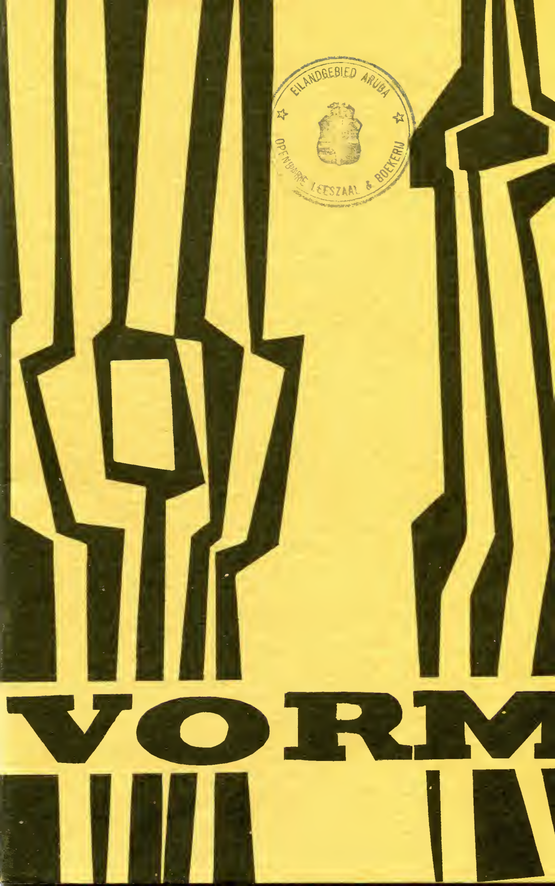

VORM

UITGAVE VAN DE VAKBOND LEERKRACHTEN ARUBA

JAARGANG 3 NUMMER 5 MEI 1972

Van de Redactie

In het laatste nummer van dit schooljaar vindt u niet — zoals in ons maartnummer aangekondigd — een serie reacties op de Antillianisering van ons onderwijs en wel om de eenvoudige reden dat er geen enkele reactie is binnengekomen. Kennelijk is de Antillianisering toch niet zo'n belangrijke kwestie als wij van de redactie meenden.

Ook van de contactpersonen hoorden wij niets geen reactie op ons verzoek aangaande vertrekkende collega's. De enkele collega's van wie wij met de redactie gezamelijk wisten dat zij zouden vertrekken hebben wij toch niet onvermeld gelaten. Dat onze lijst niet volledig is

gelieve U dus niet aan ons te verwijten.

Een man willen en mogen wij beslist niet vergeten. Onze „eigen" Herman Helsen, redactielid namens de sektie VWO/HAVO, gaat ons verlaten. Namens de collega-redacteuren/trices) gaat hierbij dan ook een oprecht gemeend woord van dank voor wat hij voor ons blad heeft gedaan en ik kan u verzekeren dat dat heel wat is geweest. Herman het ga jou en je gezin goed in Nederland en.... mogen we nog eens iets van je horen? Je zou onze eerste correspondent-overzee kunnen worden.

Wie nu namens het VWO/HAVO de redactie komt versterken is nog niet helemaal zeker. Wat al wel vast staat is dat onze man van het MAVO (de heer Bosman) vervangen is door een vrouw van het MAVO, te weten Mej. de Lang, werkzaam op het St. Antoniuscollege te Santa Cruz. De heer Bosman dank voor de korte maar prettige samenwerking en Mej. de Lang welkom in onze gelederen. Merkt U overigens dat onze redactie steeds meer vervrouwelijkt (iets anders dan verwijfd) raakt. Zou dat samenhangen met de opkomst van de Dolle Mina-beweging? En dan onder de leus „Baas in eigen blad"??

Naast de mededelingen van ons hoofdbestuur dat ons ook nu weer niet in de steek laat, vindt u in dit nummer enkele gedichten n.a.v. Moederdag, een vertaling van de hand van de heer Helsen van een verslag over een conferentie over het onderwijs in Latijns-Amerika uit „Le mois à l'Unesco". De heer Maduro vertelt ons iets over het feest van San Juan (24 juni). De heer Henry Habibe schreef het gedicht „Naar de universele kleur". J. van Balkom vraagt onze aandacht voor het Nederlandse Rode Kruis, afd. Aruba en dan wel speciaal het Jeugd Rode Kruis. Tenslotte vindt u nog enkele ingezonden stukken en de rubriek Hebt U ook....

Ons volgend nummer dat midden augustus verschijnt zal in het teken staan van de kennismaking met de nieuwe collega's en ter hunner informatie vooral een overzicht van wat de VLA is, wat zij doet en hoe zij dat doet, evenals de verschillende activiteiten van de sekties en de diverse commissies van de VLA en daarbuiten.

Tot slot wensen wij alle collega's een prettige vakantie.

HOOFDREDACTEUR

Kopy voor het augustusnummer voor 15 juli bij de redactie. (Deze keer i.v.m. verblijf buiten het eiland van de hoofdredacteur aan het adres van de heer O. Uyen, Savaneta 518).

Van het Hoofdbestuur

• Uw hoofdbestuur heeft de taken weer onderling verdeeld, zoals onderstaande opgave laat zien:

a. dagelijks bestuur, gekozen:
   1. voorzitter: P. E. Croes, Emmastraat 40, 1790, Juliana, 1459
   2. secretaris: drs. A. F. Vogelzang, (materiaal), Bilderdijkstraat 5, 1436, Apa 3120
   3. penningmeester: J. M. van Dijk, Rooi Master 10-A, Paulus, 5089

b. sectievertegenwoordigers, afgevaardigd:
   4. voorbereidend onderwijs: mej. J. M. Remmé, (2e secretaresse), Tanki Flip 48-A, 2179 (felicitatie)
   5. basisonderwijs: H. Oplaat (2e penningmeester), Hooiberg 51-D, Wilhelmina 5707
      C. Betram, Savaneta 351-D, J. N. Andrewsschool 5784
   7. buitengewoon basisonderwijs: mevr. C. Norder-Veenstra (ledenadministratie), Spaans Lagoenweg 15, Emma 2377
   8. mavo: A. van der Mheen, Nassaustraat 198, 2071, Mon Plaisirschool 2839
   9. nijverheidsonderwijs: mevr. T. van Steen-Jansen (vice-voorster), Rooi Santo 25, Mater Dei 2653
   10. middelbaar onderwijs: ir. J. J. N. Kuiper, (huishoudelijk reglement bewaker), statuten bijhouder, Piedra Plat 24, 8534, Colegio 2005

c. commissarissen van materiaal, benoemd:
   11. mej. J. Tromp, Bucurui 10, 1973, Jacintha 2037
   12. H. van Dammen, Gonzalitostraat 4, 1657, Fatima 2037

• I.v.m. het feit, dat mej. R. Remmé de felicitatiedienst op zich heeft genomen, wordt iedere contactpersoon (en lid) verzocht gedenkwaardige en feestelijke feiten aan haar te melden. En dan liefst snel, zodat de VLA bij feestelijke gebeurtenissen niet achteraan hoeft te hollen. Noteert u het nummer even bij uw andere belangrijke nummers.

• Leden, die afspraken met schoolbesturen maken, moeten zich van tevoren (laten) informeren, hoe een en ander in elkaar zit; dit om moeilijkheden te voorkomen. Hoofdbestuur en RPC zijn altijd bereid informaties te geven.

• Voorzitter, secretaris en RPC-leden waren medio april aanwezig bij een bespreking met enige financiële medewerkers van dagbladen in Nederland. Tezamen met andere vakbonden waren zij daartoe uitgenodigd.

• Wie nog ongemeubileerde huizen weet, kan via het hoofdbestuur een a.s. uitkomend collega daarmede van dienst zijn.

• Het hoofdbestuur heeft voorstellen voor het vakantierooster van volgend jaar ingediend, waarin o.m. de door vele gehuwde onderwijzeressen gevraagde wéék voor Kerstmis is verwerkt. Tevens is gewezen op grote deelname aan de zeilregatta op Bonaire van 4 — 8 oktober en de mogelijkheid om op die dagen een tussenvakantie te plannen.

• Het hoofdbestuur brengt de actie onder uw aandacht, die door de Little League wordt georganiseerd i.v.m. de Midden-Amerikaanse kampioenschappen die in juli op Aruba worden gehouden.

• Er is nog steeds T.V.-zendtijd ter beschikking. Wie wil, eventueel met P.D.C.i.o. een T.V.-team vormen voor regelmatige uitzending van opvoedkundige programma's? Voor nadere inlichtingen kunt u bij het hoofdbestuur terecht.

• Wanneer u in uw vakantie in Nederland, een 45-daags verblijf met daaraan verbonden speciaal tarief, ziek mocht worden, waardoor, voor dat speciale tarief, tijdige terugkeer niet mogelijk zou zijn, kunt u bij de KLM met een doktersverklaring een terugreis op later tijdstip regelen. Natuurlijk moet u uw werkgever ook berichten. Aanbevolen wordt de doktersverklaring ook voor gezien te laten tekenen op het Antillenhuis in Den Haag.

• Leden, die gedachten en/of plannen hebben met betrekking tot een ondersteuningsfonds voor VLA-leden-in-moeilijke-omstandigheden wordt gevraagd zich in verbinding te stellen met mevr. T. van Steen-Jansen of ir. Kuiper.

• I.v.m. het protesttelegram eind april door het hoofdbestuur verzonden het volgende:
De Commissie, die de vakantieroosters samenstelt, vroeg tijdig informaties aan de regering over de viering van Koninginnedag 1972. Nimmer werd daar een antwoord op ontvangen. De Commissie nam toen aan, dat de officiële viering zou geschieden zoals in 1967 n.l. op maandag volgend op Koninginnedag. In de voorlaatste week van april lichtte het B.C.-Aruba haar leerkrachten bij het Openbaar Onderwijs in ambtelijke taal in over de vaststelling van de officiële viering op zaterdag 29 april.
Conclusies voor veranderingen in het vakantierooster werden daarbij niet gegeven. Tegen een verandering op zo'n korte termijn heeft het hoofdbestuur willen protesteren. Vakantieroosters worden vooraf gemaakt en het was mogelijk tijdig de commissie van een en ander in kennis te stellen. Deze handeling raakt de privé-sfeer van de leerkrachten.

• De firma Hagemeyer, gevestigd aan de Fergusonstraat te Oranjestad, verleent aan VLA-leden een korting van 25% bij aankoop van Toshiba-artikelen. Daarbij moet U contant betalen en uw VLA-lidmaatschapskaart (de blauwe) tonen en heeft u ook recht op de normale garantie van 3 maanden. Het is mogelijk dat de korting op korte termijn ook zal gelden voor andere artikelen bij genoemde firma. De aanbieding geldt voorlopig tot eind december van dit jaar.

• De GOOP-commissie is nog steeds aandachtig voor de beloofde salarisaanpassing. De 1970-regeling behoefde om tweeërlei redenen een herziening; n.l. om fouten die erin waren blijven zitten te herstellen en een aanpassing aan de prijsindex mogelijk te maken.
De nieuwe regeling zal ingaan op 1 juli 1971. De aanpassing 1 juli 1970 tot 1 juli 1971 zal worden uitbetaald in de jaren 1974, 1975 en 1976, waarbij met 20% rente elk jaar een groep leerkrachten wordt aangepast. Over de uitbetaling van de aanpassing van 1 juli 1971 moet nog worden onderhandeld.

• De nieuwe overurenregeling is ook in bespreking. Deze is op 17 februari al behandeld en binnen één week werd het GOOP-advies reeds ingediend. Nog altijd is deze regeling niet officieel vastgesteld. Als het nu eerst 1 augustus 1972 wordt, zou de leden een jaar door de neus geboord worden. Het hoofdbestuur heeft altijd duidelijk gesteld 1 augustus 1971 en blijft daarbij.

• Aan B.C.-Aruba, Inspectie, Schoolbesturen, P.D.C.i.o. en pers is door de VLA een uitgebreid schrijven gericht over de noodzaak van differentiatie van het Buitengewoon Onderwijs op Aruba, vergezeld van een schrijven van de SKOA, van de LOM-werkgroep en een scriptie van de hand van de heer C. A. H. du Puy, getiteld: „Over de noodzaak van differentiatie van het Buitengewoon Onderwijs op Aruba".

• De behoefte aan een betere vergaderaccommodatie doet vooral in hoofdbestuurskringen de verlangens naar een vakbondsgebouw groeien. In samenwerking met FESINA is een en ander „gemakkelijker" te realiseren. Er gaat nu een commissie gevormd worden om

gezamelijk (in FESINA-verband) een en ander te bekijken.

• Dat uw hoofdbestuur ook vooruit kijkt en denkt, mag blijken uit het feit dat zij op de kalender van 1974 1 juli reeds heeft onderstreept. Dat is n.l. de dag, waarop de VLA haar eerste lustrum hoopt te vieren. Het hoofdbestuur wil deze dag groots vieren, en denkt daar nu reeds over na. (Onderwijscongres?, uitgave van boekwerk?). Als er mensen zijn met plannen, die mee willen werken, graag melden bij het hoofdbestuur.

Langs deze weg wil ik graag alle leden, die meegeholpen hebben om de ledenadministratie weer „up to date" te krijgen, hartelijk bedanken.

De reacties waren niet altijd even prettig. Zo van: Moet ik nou alweer zo'n ding invullen?

Er zijn inderdaad enkelen geweest, die voor de tweede keer een kaart ingevuld hebben. Daarvoor mijn excuses.

Maar wat denkt u van de volgende situaties: Op een lijst van een sectie komt b.v. de naam Maduro voor met daarachter de naam van de school. Laat ik nou in het kaartsysteem 5 verschillende Maduro's aantreffen, maar geen enkele, die werkt op genoemde school. Welke van die 5 is het? Of misschien een zesde? De enige manier om dat uit te zoeken, is maar (weer) een kaart in te laten vullen.

In de meeste gevallen is zo iemand dan overgeplaatst naar een andere school en dan zijn er twee kaarten, waarvan een dan natuurlijk vernietigd wordt.

Of van dat lid was nog geen kaart en dan zit hij nu netjes in het kaartsysteem.

En wat dacht u van een dame, die inmiddels gescheiden is, daardoor haar meisjesnaam weer gebruikt en ook nog van school veranderd is. Uit bovenstaande is het u wel duidelijk geworden, hoe belangrijk het is, dat u de mutaties doorgeeft.

Temeer, daar we legio Trompen, Croesen, Odubers etc. rijk zijn. Daarom, vooral aan het begin van het nieuwe schooljaar, als u overgeplaatst wordt, verhuist, vertrekt, huwt, in rang wordt verhoogd of uw lidmaatschap hebt opgezegd, graag even een telefoontje op 7191. Alvast bedankt.

F. Norder-Veenstra •

De Conferentie over het onderwijs in Latijns-Amerika

(Twee opdrachten voor het onderwijs: vernieuwing en democratisering)

Hoe staat het onderwijs er voor in Zuid-Amerika en in het Caraïbisch gebied? Wat zijn de vooruitzichten in het kader van de ekonomische en sociale ontwikkeling van die landen?

Om op deze vragen een antwoord te krijgen heeft de UNESCO van 6 tot 15 december 1971 vertegenwoordigers op het terrein van onderwijs, wetenschap en technische ontwikkeling uit die landen bijeengebracht.

Uit hun besprekingen blijkt dat gedurende de jaren 1960-'70 het onderwijs op alle niveaux een explosieve groei heeft doorgemaakt, waardoor het culturele beeld van het gebied totaal gewijzigd is. Terwijl 10 jaar geleden in heel Latijns-Amerika 30.232.000 leerlingen naar school gingen, bedroeg hun aantal in 1970 54.205.000, hetgeen een groei betekent die 2x zo groot is als die van het aantal kinderen dat de leerplichtige leeftijd bereikte. De snelste uitbreiding is geregistreerd op middelbaar en hoger niveau, zodat de schoolpyramide naar boven is verbreed.

De meisjes zijn niet vergeten in deze groei. Nu vertegenwoordigen zij de helft van het aantal leerlingen bij lager en voortgezet onderwijs en een derde deel bij het hoger onderwijs. Latijns-Amerika heeft een reusachtige stap gezet. Vandaag aan de dag is een op de vijf inwoners van dit gebied ingeschreven bij een onderwijsinstelling en meer dan 80% van de leerplichtige jeugd gaat naar school, wat geen geringe prestatie is, als u weet dat twee vijfde van de Zuid-Amerikanen jonger is dan 15 jaar.

Er is dus een snelle ontwikkeling geweest en de tien jaar die achter ons liggen vormen een belangrijke periode in de geschiedenis van het Latijns-Amerikaanse onderwijs. Van de ontwikkelingsgebieden is Latijns-Amerika het enige dat er in geslaagd is tegelijkertijd in absolute zin en verhoudingsgewijs het aantal analfabeten terug te brengen. In 1960 waren het er 41 miljoen op een globale bevolking van 210 miljoen. In 1970 waren dat er nog maar 39 miljoen op een totaal van 279 miljoen. M.a.w. 125 miljoen Zuidamerikanen van ouder dan 15 jaar kunnen nu lezen en schrijven tegen 83 miljoen in 1960. Toch is Zuid-Amerika het werelddeel waar de bevolking het snelst gegroeid is. De bevolking is er twee maal zo groot als 25 jaar geleden. Men voorspelt dat ze in 1994 wéér verdubbeld zal zijn.

Twee factoren hebben aan de snelle uitbreiding van het onderwijs bijgedragen: Enerzijds de onverzadigbare leergierigheid van de bevolking en anderzijds de absolute voorrang die de regeringen van dit gebied aan onderwijs hebben gegeven (in 1969 maakte het 21% van het totale uitgavepakket uit). Het doel dat de ministers zich in Santiago de Chile gesteld hadden in 1962: 4% van het brutoprodukt te reserveren voor opvoeding en onderwijs, blijkt in het merendeel van de landen praktisch bereikt te zijn en in sommige landen zelfs voorbijgestreefd.

Ondanks deze mobilisatie van krachten blijft het verschil groot

tussen de bedragen die de geïndustrialiseerde landen en de ontwikkelingslanden aan onderwijs besteden. In 1968 hebben de eerste er 132 miljard dollar in gestoken terwijl de tweede met een twee maal zo groot aantal mensen er slechts 12 miljard aan hebben kunnen besteden. M.a.w. terwijl de rijke landen 22 dollar aan het onderwijs van iedere burger besteden, hebben de landen van de derde wereld daar maar één dollar voor ter beschikking.

Hiermee zitten we midden in de problematiek van het onderwijs van Latijns-Amerika. Want 8.500.000 kinderen blijven nog verstoken van onderwijs. Er zal een enorme inspanning nodig zijn om die jonge mensen, waarvan de meeste op het platteland wonen, ook naar school te krijgen.

Zo ook heeft 't onderwijs aan volwassenen bij gebrek aan adekwate middelen niet alle geschatte resultaten opgeleverd: 39 miljoen mannen en vrouwen die niet kunnen lezen of schrijven vormen een menselijk en sociaal probleem van de eerste orde en een zeer ernstig obstakel in de economische en sociale ontwikkeling van het gebied.

Kan men onbeperkt doorgaan met verhoging van de kosten aan het onderwijs besteed, zonder al te zeer de ekonomische en sociale ontwikkeling van de staten af te remmen? De specialisten denken van niet en inderdaad worden er al bepaalde tekenen van financiële uitputting gesignaleerd. Toch is het voor de school in Latijns-Amerika noodzakelijk om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren en tegelijkertijd de deuren open te zetten voor steeds talrijker wordende generaties leerlingen.

In de periode van '70 tot '80 zal de bevolking van Brazilië van 93 tot 123 miljoen, die van Colombia van 21 tot 30 miljoen en die van Mexico van 50 tot 71,5 miljoen uitgroeien. Naast de uitdaging die de bevolkingsexplosie vormt, zal Latijn-Amerika haar politiek nog moeten richten op pedagogische vernieuwing en democratisering van het onderwijs. Hoewel alle landen belangrijke vooruitgang geboekt hebben in de richting van lager onderwijs voor allen, blijven de kansen voor het individu nog bepaald onevenwichtig verdeeld. Het onderwijs is niet voldoende doorgedrongen tot het platteland: een onderzoek dat gehouden is in 23 landen van het gebied, toont aan dat er tussen 1960 en '68 slechts in 6 landen een verhoudingsgewijs even groot aantal kinderen op het platteland als in de stad naar school werden gestuurd. Van andere kant heeft het aanzienlijk aantal zittenblijvers (in bepaalde landen moet meer dan 50% van de kinderen één keer

blijven zitten op de lagere school) een negatieve invloed op het algemene niveau van het onderwijs. Maar het ernstigste probleem blijft dat van het niet afmaken van het onderwijs, te wijten aan het feit dat de scholen op het platteland vaak niet eens een afgeronde vorm van lager onderwijs aan kunnen bieden.

In 1965 maakte gemiddeld 60% de lagere school niet af in 15 landen die samen 85% vormen van het Latijns-Amerikaans gebied. Dit grote aantal leerlingen, dat na twee, drie of vier jaar de school verlaat mist in het algemeen de praktische vorming.... Het verschil in kansen tussen platteland en stad komt uiteraard nog sterker terug op middelbaar en hoger niveau.

Veel jongelui verlaten dus de school en stappen het leven in met een vorming die niet beantwoordt aan de eisen van de arbeidsmarkt.

Het is inderdaad paradoxaal dat in de wereld die beheerst wordt door wetenschap en techniek, deze zelfde wetenschap en techniek niet op alle niveaux van het onderwijs het regelende middelpunt vormen. De toekomst van de staten die er naar streven om de kloof die hun scheidt van de hoogontwikkelde landen te overbruggen hangt, als het er op aan komt, af van hun wetenschappelijke en technische ontwikkeling. Latijns-Amerika vraagt een onderwijs dat voor het continent bevrijdend kan werken, vernieuwd en gemoderniseerd, beantwoordend aan de werkelijke eisen van de ekonomie.

Om het een en ander te bereiken zullen de regeringen en de opvoeders moeten getuigen van grote fantasie, hun toevlucht moeten kunnen nemen tot nieuwe methoden die rationeler zijn en die tot een optimaal gebruik van de beschikbare middelen kunnen leiden. Er zal in dit verband onderzoek plaats moeten vinden, dat in staat is om de politieke beslissingen op het gebied van de onderwijsplanning te inspireren......

Naar een verslag van Antonio de Gamarra, in "Le mois à l'Unesco" (no. C 4, Jan.-Mrt. 1972), vertaling v. Herman Helsen.

San Juan

Wanneer straks de maand mei verstreken zal zijn wordt aan juni, behoudens de jaarlijkse examens voor schoolkinderen, geen aandacht geschonken.

Het heeft heden tendage geen enkele betekenis.

Toch is aan deze maand een bepaalde traditie verbonden die nagenoeg geheel verdwenen is.

Slechts de „deramento di gai" van 24 juni wordt op enkele plaatsen in ere gehouden. Spreekt men de oudere Arubanen, dan komen er ellenlange legendes uit de bus, overgeleverd van geslacht op geslacht.

Eerst moet men enige eeuwen terug gaan naar de tijd toen de missie haar eerste stappen hier waagde. De overgang van heiden naar christen was niet gemakkelijk en is dat trouwens nu nog niet bij natuurvolken. De eerste predikers moesten met het meest elementaire godsdienstonderwijs beginnen en naarmate de inheemsen vorderden kregen vooral het nieuwe testament maar ook de heiligenlevens aandacht. De kinderen alsook de volwassenen werden gedoopt en kregen namen van heiligen. Vandaar dat de oudere generatie soliede „almanaknamen" dragen. Men ging gemakkelijk te werk. Men nam missaal of almanak ter hand, meestal in de Spaanse taal, zocht de datum op en gaf een pasgeboren kind de naam van de heilige van die dag. Doch deze heidenen, alhoewel tot christen gedoopt, behielden hun heidense gewoonten.

Nu is het zo dat de vroegere Arubanen, met of zonder Indiaans bloed, slechts twee algemene beroepen kenden, dat van visser en landbouwer.

Het land bebouwen was een zware opgave en geheel afhankelijk van de regen. De oudere generatie was, als alle natuurvolken, vervuld van één grote vrees „honger". Dat is dan ook de reden dat zij reeds in de maand juni hun cunucu (geen knoek) begonnen voor te bereiden. De „tronson" of-te-wel de „wortels en enige centimeters maisstengel" werden uit de grond gehaald en dammetjes werden aangelegd, terwijl het droge gras tot een grote hoop werd verzameld. Deze grashoop zal later worden verbrand. Soms wordt mest over de veldjes verspreid om ze vruchtbaar te maken. Deze veldjes, die soms nu ook te vinden zijn, lijken wel damborden vol met hokjes.

Nadat de cunucu gereed is wacht men op de grote dag, 24 juni. Dit is het feest van San Juan (St. Jan of Johannes) een katholieke feestdag. Dit valt echter samen met een heidense feestdag waarop de „God van het vuur" wordt herdacht. Vuur is een reinigingselement van de grootste orde. Door veel vuur te maken hoopte men de goden van vuur, regen en vruchtbaarheid ook te kunnen bewegen om een handje te helpen, want iedere indiaan weet dat deze 3 goden samen horen, net als „Santa Trinidad".

Daarom werd er op 24 juni overal vuur aangestoken, hoe meer vuur, des te groter het offer en des te meer regen en vruchtbaarheid van goedgemutste goden. De nodige drank kon natuurlijk niet vergeten worden, want niemand gaat feest vieren zonder rum.

Natuurvolken hebben allen hun eigen spelen, zo ook de Arubaanse. Een der meest geliefde spelletjes was dan het ver en hoogspringen doch over een vuurhoop. Deze vuurspelen werden op bispo (vooravond) en op San Juan gehouden.

Gedurende deze dag, die een ware feestdag was, werden paardrennen en enzelrennen gehouden. De „ezelrennen" waarbij de „laatste" wint werden door de Amerikanen ingevoerd, omstreeks 1934-35.

Een geliefd spel was, op paard of ezel in volle vaart door een ring te steken (pasa renchi). Later zou dit met de fiets worden gedaan en tenslotte is het uitgestorven.

In de late namiddag was de „deramento di gai" aan de beurt. Letterlijk „het begraven van de haan". Het bestond hieruit, dat een jonge haan of kuiken onder een halve calabas (ongeveer 30 cm. doorsnee) werd begraven, met de grond gelijk. Een der aanwezigen werd geblinddoekt; kreeg een „pak'i bati maishi" (een ietwat gebogen knuppel om mais te dorsen) in de handen geduwd, werd enige malen in 't rond gedraaid en dan op de tonen van viool en tambú moest hij proberen de calabas te raken en aan stukken te slaan.

Volgens bestaande regels had hij slechts drie kansen. Het deuntje dat hierbij gespeeld wordt is ietwat eentonig en het refrein luidde „San Juan te burachi, yo también", verbasterd Spaans voor: „St. Jan is dronken, zo ben ik". Het resterende gedeelte werd geïmproviseerd. Volgens overlevering zou deze „dera-gai" uit het vasteland hier ingevoerd zijn.

In ieder geval is het bekend dat op het schiereiland van Paraguana San Juan ook werd gevierd, doch het is alsmede bekend dat de meeste bewoners van Paraguana uit Aruba afkomstig zijn. Zelfs Papiamento wordt daar gesproken, zij het meer verspaanst, althans zonder Nederlandse en Engelse woorden.

Als laatste doch niet allerminste opmerking, zij vermeld dat de „mode" ook de oudere generaties teisterde, want geen dame zou op San Juan een andere kleur dragen dan **geel**, een felle gele kleur. De kleur van de „quibrahacha" en de „cura-hout". Later zou deze kleur in ongenade vallen en thans is het de kleur van de jaloersheid.

J. Maduro •

Amor di un Mama

Mainta ora mi lamta
mi ta wordu saluda,
cu un braza fuerte
di mi Mama stima.

Henter dia e ta traha,
sin pensa cu e ta cansa.
No tin nada mihor
cu nos Mama di gran balor.

Pesey awe riba su fiesta,
nos kier tuma e ocasion,
pa gradiciele pa tur loke e ta haci
especialmente den nos oracion.

door

Mej. SHIRLEY MOORE

Van de R.P.C.

SPREEKUUR RECHTSPOSITIECOMMISSIE

Elke laatste vrijdag van de maand van 16.30 uur tot 18.00 uur in het ANAAB-VLA kantoor, Zoutmanstraat.

Mi Mama

Cu bo retrato den mi mannan y cu
lagrima na wowo mi ta recorda bo
o, mi mama. Riba bo dia mi ta
desea pa mi tabatin bo cerca mi.

Bo a bai. Bo bida manera bela
den biento a ser pagá cu un solo
rosea di bo creador. La muerte
no tin compromiso cu ni-un mortal

Awe cu e pida papel, cu bo cara
riba dje, mi ta mira bo. Biew
pa otro, pa mi no. Pa mi bo ta
queda e muher bunita, cabey preto

Ainda mi ta tende bo boz. Bo wowo
ta brilla den mi pensamento. Y bo
sonrisa no a cambia. Bo ta mes
contento cu dia cu m'a ricibi.

Mi quier combersa cu bo, pero bo
retrato mudo no ta contesta. Y
bo wowonan bunita ta sigui mira
mi, como si fuera nunca b'a bai.

JULIO

Het Nederlandse Rode Kruis, afdeling Aruba

Het Rode Kruis werd gesticht door de Zwitser Henri Dunant (1828-1910). Reeds als jongeling voelde hij zich aangetrokken tot hen die lijden en zelf met woord en daad de naastenliefde in praktijk brengend, wist hij zijn vrienden ook te bezielen voor zijn idealen.

Het moedige optreden tijdens de Krimoorlog (1854) van de Engelse verpleegster Florence Nightingale maakte een onvergetelijke indruk op Henri Dunant. Enkele jaren later organiseerde hijzelf de hulpverlening op het slagveld van Solferino in Noord-Italië (1859).

Na 1895 ging de door hem gestichte organisatie een geweldige ontwikkeling tegemoet over de gehele wereld. Groter dan in cijfers uit te drukken is thans de betekenis van het Rode Kruis voor de mensheid.

Jeugd Rode Kruis

Alle Rode Kruiswerk met en door kinderen en jonge mensen wordt Jeugd Rode Kruis genoemd. Het wordt uitgevoerd in eigen groepsverband van school en jeugdvereniging, onder eigen leiding en sfeer. Het is voor elke opvoeder een actueel en verantwoord opvoedingsmiddel. De kennismaking met de werkzaamheden van het Rode Kruis en de opleiding voor E.H.B.O. A. zal de jeugd nader brengen tot de Rode Kruisgedachte en mentaliteit van verantwoordelijkheid en hulpvaardigheid jegens de medemens. Juist aan deze mentaliteit bestaat in onze huidige samenleving zo'n grote behoefte.

Wij willen dan ook een beroep doen op alle leerkrachten van Aruba om ons hierbij daadwerkelijk te steunen door u als lid te laten inschrijven à f. 10,— per jaar. U kunt dit doen bij onze secretaris, de heer H. E. Pereira, Ponton 44c (tel. 1944).

HELPT HET RODE KRUIS HELPEN!!!

(namens het bestuur)
J. van Balkom •

Naar de Universele kleur . . .

aan F. Martinus Arion

uit het elementaire
van Lauffer in zee gesprongen
zwom ik langs het profetische eiland van
Nicolás Guillén en raakte verstrikt
in de levenstragiek van de Iberische Unamuno

ik hoor de tambú
— het bloed is opgedroogd —
nog naroffelen in het holst van Curaçao
de triomf verheft zich boven de rietvelden
in een cubaanse son gewikkeld
maar twee maal twee is Europa in het kwadraat

mijn kleur in een sneeuwbal opgerold
ontvluchtte ik aan het ijzige gepraat over rassen
de Stockholmse blonde heb ik verlaten
en de nachtelijke sterren van Pigalle vaarwel gezegd
om de zon te laten grazen
langs de bronzen baaien van een moorse malagueña

ik vertroebel, word kleurloos,
door een verrekijker bekijk ik
de clair-obscure woorden van een wereld vol met waarden

ik droom nog van de blauwe schubben van de Caraïbe
de atoombom wissel ik af met de koran
onder mijn voeten trilt een Venezolaanse „joropo"
en mijn hart stuwt zijn bloed in de Afrikaanse rivieren
op mijn schouders — in plaats van mijn hoofd — laait Vietnam
op uit een wereldbol
tussen het stof en de puinhoop brokkelt de haat
het leven slingert zich naar de kosmos
uiteenvallend als een kaleidoskoop
in een kleuren-symphonie
de maan lacht
lichtgroen
toe . . . .

HENRY HABIBE •

Ingezonden stukken

BEN IK MIJNS BROEDERS HOEDER?
WAT ZEGT DE BIJBEL?

Homoseksualiteit in onze dagen

Bent u bekend met het boek van de schrijver L. Ferier, genaamd Atman? De hoofdpersoon van dit boek is een homoseksueel en zegt over dit geval: „Hierover staat er in de bijbel geen enkel goed woord". Wat zegt de bijbel dan wel over dit onderwerp? Lezen wij uit het boek Richteren (o.t.) hfdst. 19 vers 22-24.

Maar zie, terwijl zij zich te goed deden, omsingelden de mannen der stad, nietswaardigen het huis, bonsden op de deur en zeiden tot de oude man, de heer des huizes: „Breng de man, die in uw huis gekomen is naar buiten, opdat wij gemeenschap met hem hebben". Toen ging de man de heer des huizes naar buiten en zei tot hen: „Neen mijn broeders doet toch geen **kwaad;** nu deze man in mijn huis gekomen is, moet gij deze schandelijke dwaasheid niet begaan.

Lezen wij uit het n.t. Romeinen 1 vers 24-27: Daarom heeft God hen in hun hartstochten over gegeven aan onreinheid zodat bij hen het lichaam onteerd wordt. Zij immers hadden de waarheid Gods vervangen door de leugen en het schepsel vereerd en gediend boven de Schepper, die te prijzen is tot in eeuwigheid. Daarom heeft God hen overgegeven aan schandelijke lusten, want hun vrouwen hebben de natuurlijke omgang vervangen door tegennatuurlijke. Eveneens hebben de mannen de natuurlijke omgang met de vrouw opgegeven en zijn in wellust voor elkander ontbrand, als mannen met mannen schandelijkheid bedrijvende en daardoor het welverdiende loon van hun afdwaling in zichzelf ontvangende. Op grond van deze teksten zien wij dat homoseksualiteit niet natuurlijk doch tegennatuurlijk is en net zo goed als elke andere geestelijke afwijking psychiatrische en geestelijke aandacht van betrokken instanties behoeft. Deze mensen bij elkaar in een hoekje stoppen is een heel asociale daad. Willen allen die met dergelijke gevallen geconfronteerd worden er de nodige aandacht aan schenken?

Met vriendelijke groeten,
Ch. Strijder •
(Naam en adres bij de redactie bekend)

In het artikel Overuren van de R.P.C. (Vorm 4) wordt het probleem van het teruglopen van het aantal bevoegde leerkrachten bij het voortgezet onderwijs, met als resultaat overuren maken, uitvoerig behandeld.

In dit artikel vielen mij twee dingen op:

1. De samenstellers zien als mogelijke oplossing van het overurenprobleem het geven van alle mogelijke financiële beloningen aan aktenbehalers.

2. De samenstellers schijnen van het standpunt uit te gaan dat wij op dit eiland tot in alle eeuwigheid leerkrachten zullen moeten importeren uit Nederland of elders en dat we daarom het werken op Aruba zo aantrekkelijk mogelijk zullen moeten maken. Zij houden er geen rekening mee, dat we ooit self-supporting zullen moeten worden. Wat het eerste punt betreft, ik vraag me af hoeveel leerkrachten je aan het studeren krijgt door ze bonussen en vergoedingen in het vooruitzicht te stellen.

De oplossingen van de samenstellers zijn geen oplossingen, maar lapmiddelen. Naar mijn mening zal het opheffen van het tekort aan bevoegde leerkrachten gezocht moeten worden in het instellen van een goede lerarenopleiding aan de pegagogische akademie,

— Dit zal zo gauw mogelijk moeten gebeuren;
— Als een volledige opleiding niet haalbaar is, dan kan men beginnen met een opleiding voor de exacte vakken, later volgt dan een afdeling expressievakken en de overige vakken;
— De toelatingseisen voor de lerarenopleiding zullen hetzelfde moeten zijn als voor de A.P.A.;
— De bestaande l.o. en m.o. opleidingen kunnen blijven voortbestaan naast de lerarenopleiding.

Als voordelen van een lerarenopleiding zie ik:
Het opheffen van het lerarentekort (bij goede planning tenminste).
Het leveren van bevoegde leerkrachten, die hun vak goed beheersen.
Het Arubaanse onderwijs wordt self-supporting.

Het instellen van zo'n opleiding zal natuurlijk enorme kosten met zich meebrengen, maar als het resultaat een verbetering en verrijking van het onderwijs op Aruba betekent, zijn dergelijke uitgaven verantwoord.

Madonna Stephens •

GEBED VERHOORD....

O Lieve Vrouwe Therese

Ge mot

Voor een goeie kerry-pot en

Met oe grieve

Nou nie direkt bij God

Maar bij de zuster-directrice weze.

FRED MEENHORST

RECTIFICATIE:

In de bestuursmededelingen van de Sektie V.O. (Vorm 4) werd abusievelijk vermeld dat tot voorzitster van de sektie werd gekozen mej. M. Stephens. Dit moest zijn mej. N. Stephens.

Ingezonden stuk

Naar aanleiding van de zeer uitgebreide bibliografie in „Vorm" van maart 1972 nog één titel die ik in de lijst miste:

Beryl Loftman Bailey — "Creole languages of the Caribbean — a comparison of the grammar of Jamaican Creole with those of the Creole languages of Haiti, The Antilles, the Guyanas, the Virgin Islands and the Dutch West Indies." Columbia University 1953.

M. Kok •

Heb U ook . . . . . .

gehoord dat oud-redacteur H. Helsen zijn redactionele werkzaamheden in Nederland gaat voortzetten bij de redactie van het schoolblad van de St. Willibrord Mavo in Oldenzaal?

gehoord dat de collega's Dobbelsteen, Coumans, Smarius en Kleinenberg werden verblijd met de geboorte van een zoon? Alsnog proficiat.

gehoord dat bij de collega's Stekelenburg, Hoogervorst en Croes een dochter haar intrede deed? Eveneens proficiat.

gehoord dat de heer Staring op 8 mei in het huwelijksbootje stapte met mej. M. L. Becker? Ook hen van harte proficiat.

gehoord dat de heer en mevr. Romkes de zorg op zich hebben genomen voor een allerliefst meisje uit Colombia? Proficiat en veel geluk voor de toekomst.

gehoord dat er weer een hele reeks collega's ons gaan verlaten? en wel (voor zover bekend bij de redactie): van Colegio Arubano, de heren: van Roosmalen, Helsen, Mulder, van Son en Martis,
van het B.B.O.: de heer Cheung,
van het Mavo: de heren: van Aert, Hollander, Runderkamp, Wentink en Zonjee,
van het B.O.: de heren Martens en van Nimwegen,
van het N.O.: de heren: Bergeyk, Groters, Hoeymakers en Cardoze.

gehoord dat reeds op 13 april vertrokken is de heer van Veen (N.O.)? hen allen wensen wij het allerbeste in Nederland.

gemerkt dat er verschillende „bazen" bij de vertrekkers zijn? De heren v. Roosmalen, Zonjee, Groters, Martens en v. Nimwegen. Hen allen speciaal onze dank voor hun vele verdiensten voor het Arubaanse onderwijs.

het fantastische aanbod van de firma Hagemeyer in hun advertentie gelezen en ter plaatse al eens een kijkje genomen? Beslist de moeite waard.

uitgerekend, dat de VLA op 1 juli al weer 3 jaar bestaat? Je vraagt je af; waar blijft de tijd? of. . . . .?

nog niets in „Vorm" gelezen over de differentiatie van het Buitengewoon Onderwijs op Aruba? Kennelijk rekent het hoofdbestuur haar eigen „Vorm" niet tot de „pers" aan wie zij — blijkens haar mededelingen — een schrijven daarover richtte.

primeur voor de antillen

KAN brengt als eerste op de Antillen het nieuwe elektronische horloge van Eterna:

ETERNA SONIC

Dit horloge met stemvork heeft een nog grotere precisie dan de voorgangers in zijn soort.

De nauwkeurigheid bedraagt ongeveer 1 minuut afwijking **per maand.** Een batterij draagt zorg voor de voeding van het uurwerk, die toeréikend is voor één tot anderhalfjaar.

Voor een grotere precisie naar **KAN!**
Vraag vrijblijvend naar de

ETERNA SONIC